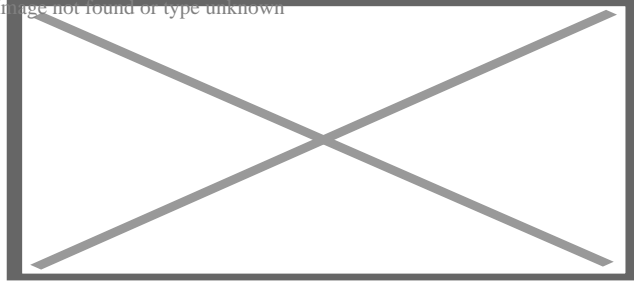

maria turtschaninoff

Image not found or type unknown

ANTRA KNYGA

Iš švedų kalbos vertė
ELŽBIETA KMITAITĖ

Visos teisės saugomos. Be raštinio leidėjo sutikimo nei ši knyga, nei kuri nors jos dalis negali būti kopijuojama, atkuriama, perduodama ar įrašoma jokia forma.

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Knygos vertimą remia

Image not found or type unknown

Copyright © Maria Turtschaninoff, 2016
Original edition published by Förlaget, 2016
Lithuanian edition published by agreement with Maria Turtschaninoff and Elina Ahlback Literary Agency, Helsinki, Finland.

© Vertimas į lietuvių kalbą, Elžbieta Kmitaitė, 2022
© Viršelio apipavidalinimas, Judita Židžiūnienė, 2022
© Leidykla „Aukso pieva“, 2022

ISBN 978-609-8105-68-1

Versta iš:
Maria Turtschaninoff
NAONDEL. KRŪNIKOR FRÅN RŌDA KLOSTRET

Mano draugei
Hanai

Image not found or type unknown

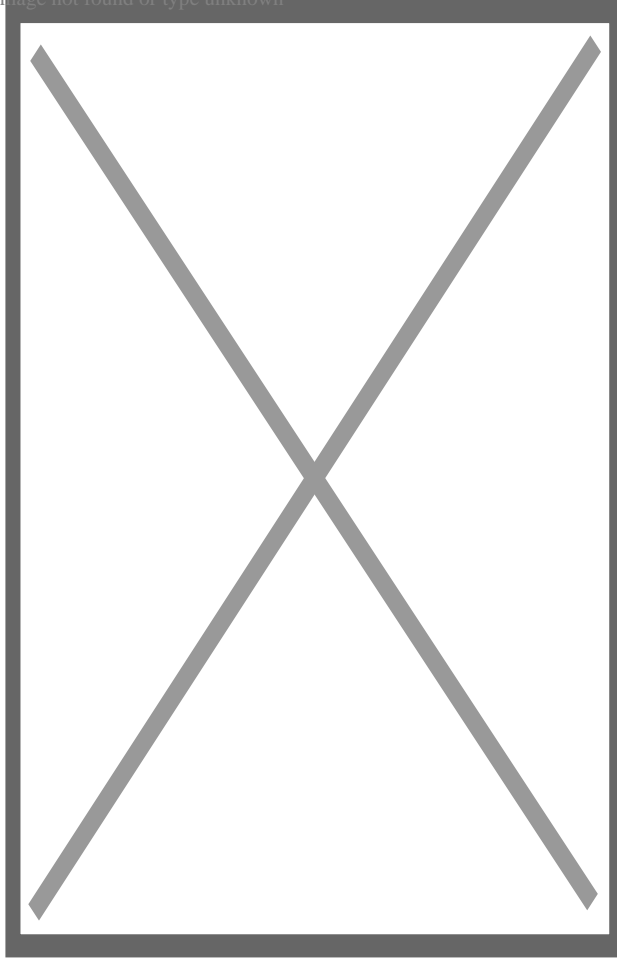

Image not found or type unknown

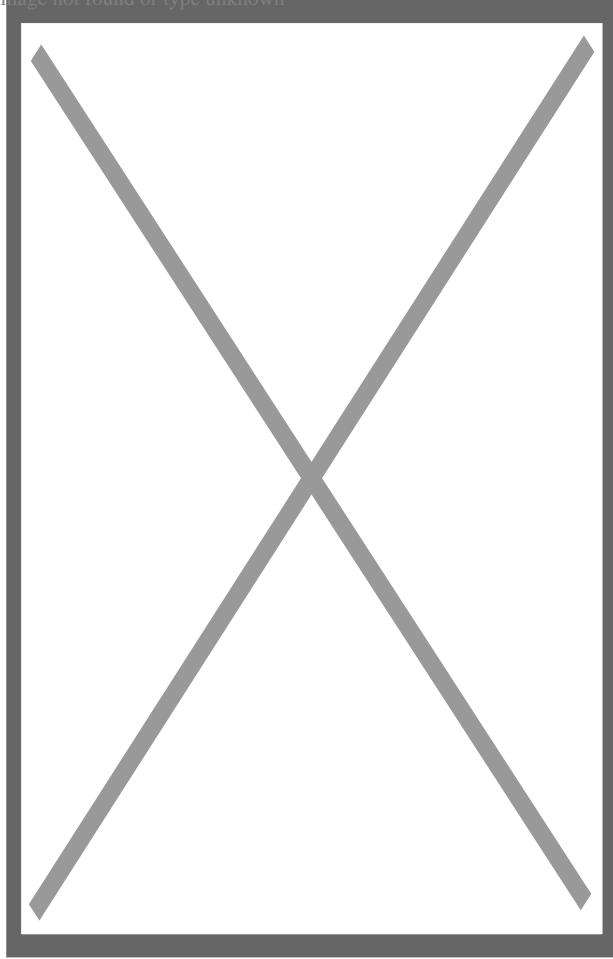
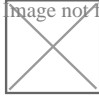

Image not found or type unknown

ŠIE RAŠTAI – SLAPČIAUSIAS Raudonojo vienuolyno archyvas. Juose rasite pasakojimą apie Naondelį ir ilgą pirmųjų seserų kelionę į Menoso salą. Mūsų kelionę. Visa užrašėme savomis rankomis. Dalį – prieš pasiekdamos Menosą, kitką užfiksavome jau įkūrusios Raudonąjį vienuolyną. Didžiumai mūsų paslapčių nevalia iškeliauti kitapus saugių vienuolyno sienų. Žinios, užfiksuotos mūsų pasakojimuose, per daug pavojingos. Tačiau kronikoms nedera ir nugrimzti į užmarštį. Vienuolynas turi amžinai prisiminti, kokį kelią nuėjome, kad įsteigtume šią laisvą salą savo palikuonėms – vietą, kurioje moterys galėtų drauge dirbti ir mokytis. Tegu mūsų atminimas gyvuoja, kol stovės šių seserijų sienos. Pirmoji Motina Kabira, pabėgimo vedlė Klarasė, šventikė Garaja, tarnaitė ir antroji Motina Estegi, sapnų audėja Orseola, narsioji Sulani, pirmoji Rožė Daera ir prarastoji Iona.

Kabira

NEDAUG KĄ MYLĖJAU ŠIAME – per ilgame – gyvenime. Du išdaviau. Vieną nužudžiau. Viena nuo manęs nusigrėžė. Vienas laikė savo rankose mano gyvybę. Mano praeityje nėra nieko gražaus. Nieko gero. Bet vis tiek prisiverčiu atsigręžti atgalios, į savo dienas Ohadine, atsiminti rūmus ir visa, kas juose įvyko.

Iš pradžių Ohadine jokių rūmų nebuvo. Stovėjo vien mano tėvo namas.

Mano šeima buvo turtinga. Mūsų ūkis senas ir iškilus, su prieskonių giraitė, keliais vaismedžių sodais ir plačiais kviečių, aguonų ir okarų laukais. Pats namas stūksojo kalno papėdėje, karščiausiais vidudieniais uolos apsaugojo nuo saulės, o žiemomis nuo liūčių. Sienos buvo be proto senos ir storos, akmens ir molio, o nuo stogo terasos atsivėrė ištisos mylios mūsų ir kaimynų žemių, keli ūkiai, prieskonių giraitės ir Sakanujo upė, vingiuojanti į jūrą. Rytuose matyti kaminų dūmai – ten Karenokojos sostinė Arekas. Valdovo miestas. Giedrą dieną pietvakariuose galėjai įžiūrėti jūrą, nelyg mirażas tviskančią sidabru.

Iskaną sutikau prieskonių turguje savo devynioliktais metais. Mes su seserimis Agina ir Lehana buvome iš turtingos šeimos, tad nieku būdu neprivalėjome pardavinėti cinamono žievės, etsės ir bao prieskonių. Tuo užsiėmė prievaizdas su savo pavaldinių būreliu, o juos sužiūrėjo mūsų tėvas ir brolis Tihė. Atsimenu, kaip virš Areko tekant saulei iš mūsų ūkio nuvingiavo procesija vežimų, kuriuose – maišai cinamono žievės ir bao prieskonių ir krūvos tviskančių etsių ankščių. Tėvas su Tihe jojo priešakyje, pasibalnoję išpuoselėtus žirgus, o abipus kiekvieno vežimo greta arklių ėjo po du samdinius – pademonstruoti tėvo galią ir apsisaugoti nuo plėšikų. Motina, seserys ir aš važiovome karietoje, karavano gale, nuo karščio dengė žalias šilko baldakimas. Pro aukso siūles sruvo maloni šiluma ir mes šnekučiavomės dardėdamos nelygiu keliu. Tai buvo pirmoji Lehanos kelionė į prieskonių turgų ir ji turėjo begales klausimų. Pusiaukelėje į miestą motina ištraukė garuose ruoštų minkštos tešlos virtinių su saldžiai užtaisyta kiauliena, šviežių datulių ir atšaldyto vandens, gardinto apelsiniais. Karietai įsprūdus į gilesnę kelio duobę, Lehana mėsos sultimis apsipylė naują geltoną šilko švarkelį ir Agina ją apibarė. Tai Agina išsiuvinėjo rankoves ir apykaklę apelsinų

žiedais. Bet motina žvelgė į sužydėjusius okarų laukus ir nepaisė mergaičių pykčių. Staiga atsisuko į mane.

- Sutikau tavo tėvą žydint okaroms. Per antrą pasimatymą dovanavo man vieną tų baltų žiedų, tad pagalvojau, kad turbūt yra labai neturtingas. Kiti jaunuoliai dovanavo merginoms išpuoselėtas orchidėjas ir brangius audinius arba auksakmenio ir sidabro papuošalus. Jis pasakė, kad primenu jam šilko švelnumo okaros žiedlapį. Labai drąsu merginai tarti šitokius žodžius! - motina nusijuokė.

Atsikandau virtinio ir nusišypsojau. Motina jau daugybę kartų pasakojo istoriją, kaip susipažino su tėvu. Tai viena mėgstamiausių mūsų istorijų. Jiedu susitiko prie šaltinėlio: mama kaip įpratusi ten sėmėsi vandenį, o tėvas jojo pro šalį iš Areko, kur pirko naujų audinių savo ūkiui. Jis buvo vienintelis sūnus ir tėvo turto paveldėtojas, bet savo vardus jiedu su motina vienas kitam atskleidė tik susitikę trečiašyk.

- Išsyk pavergė mano širdį, - atsiduso motina. - Susitaikiau su mintimi, kad susisaistysiu su neturtingu jaunuoliu, nutariau, kad visai gerai bus ištekėti už poeto. O pasirodo, gavau...

Mes, trys seserys, įsiterpėme:

- ...ir pinigus, ir poeziją!

Motina šmaukštelėjo man per kelius pietų krepšio dangčiu.

- Kokios nepagarbios vištelės čiauškalės! - Bet šypsojosi, vis dar paskendus prisiminimuose.

Galbūt kaip tik dėl tokių mamos kalbų sukurtos nuotaikos įvažiavusi į valdovo sodus išsyk atkreipiau dėmesį į Iskaną. Prieskonių prekybos metu valdovas atverdavo savo nepakartojamo grožio sodus žmonoms ir dukterims iš kilmingų šeimų. Vyrų, sūnų ir darbininkų aukcionuose netoli uosto suplukę prekiaavo atsivežtais prieskoniais. Iš kaimyninių ir tolimiausių kraštų atplaukę pirkliai mokėjo valdovui didelius pinigus, idant leistų pirkti garsiųjų Karenokijos prieskonių. Svečiuose kraštuose mūsų prieskoniai buvo beprotiškai brangūs, kuo toliau pirkliais teko plaukti, tuo brangiau atsiėjo prieskoniai. Iš jų pragyveno visa šalis - ir valdovas.

Prie Kuždesių vartų, vedančių į valdovo sodus, sustojome valandėlę palaukti, kol iš kitų karietų išlips keleivės. Lehana smalsiai persisvėrė pro karietos kraštą apžiūrėti kitų moterų, bet Agina tuojau pat ją įtraukė atgal.

- Šitaip kilmingos mergaitės nesielgia!

Lehana atsilošė karietoje sukryžiuavusi rankas ir suraukusi kaktą; motina tuojau pat pamokė:

- Raukydamasi iššvaistysi visą savo grožį.

Šitaip ji sakydavo nuo pat Lehanos gimimo, mat mergaitė buvo iš mūsų trijų gražiausia. Jos oda visad skaisti kaip rožių žiedlapiai, net visą dieną praleidus saulėkaitoje be plačiabrylės šiaudinės skrybėlės, net nusiverkus dėl kokios nors smulkmenos, kurios nedavė motina ar tėvas. Storos anglies juodumo garbanos apgaubė širdies formos veidą, plačias rudas akis - priešingai nei mano skysti plaukai. Aginos veidas - griežčiausias iš mūsų trijų, o rankos ir kojos stambios. Tėvas kartais juokaudavo, neva Agina - jo antrasis sūnus. Žinau, kad jis nesitaikė jos įžeisti, bet Aginą tokie žodžiai labai skaudino. Ji buvo geriausia iš mūsų trijų. Rūpinosi manimi, nors esu vyresnė, Lehana ir Tihe. Paruošdavo aukas protėviams, nors tai buvo mano kaip vyriausiosios dukters pareiga. Tačiau aš vis pamiršdavau, taigi Agina vietoj manęs leisdavosi niūriu keliu į pilkapį ir degino smilkalus bei tabaką, idant numaldytų protėvių dvasias. Vienintelė pareiga, kurios išties laikiausi - prižiūrėti upelę. Palaikiau aplink švarą, pašluodavau, tinkleliu išžvejodavau prikritusius lapus ar vabalus. Bet tik todėl, kad mano seserys ir brolis neišmanė upelės paslapčių.

Nebuvo reikalo svertis iš karietos - iš savo vietos puikiai viską mačiau. Iš karietų lipo

moterys ir merginos, pasipuošusios prabangiais brangakmenių spalvų šilko švarkeliais, galvas svėrė į plaukus įpintos sidabro grandinės ir medalionai. Keli jauni, žavingi dvariškiai išpuoselėtomis barzdelėmis, vaiskiai mėlynais marškiniais ir plazdančiomis baltomis kelnėmis padėjo damoms, o mažos mergaitės, tikriausiai valdovo sugulovių dukterys, sveikindamos viešnioms ant kaklo kabino gėlių vainikus. Vienas jaunuolis buvo visa galva aukštesnis už kitus. Iš sidabru siuvinėtos apykaklės supratau, kad jis užima aukštą padėtį dvare, šalia paties valdovo. Plaukai labai trumpi, o akys neįprastai tamsios. Kai privažiavome vartus, kaip tik šis jaunas vyras žengė prie mūsų karietos ir ištiesęs ranką padėjo motinai išlipti. Ši oriai nulenkusi galvą priėmė mergaičių vainiką, o jaunuolis nusilenkęs jai atsigrįžo į karietą. Į mane. Ištiesiau ranką ir jis ją suėmė. Jo delnas buvo sausas ir šiltas, ir be galo švelnus. Vaikinas man nusišypsojo: švystelėjo plačios, raudonos lūpos.

- Sveika atvykusi, Kabira ak Malik-čo.

Dar ir puikiausiai pasiruošęs. Bet, ko gero, nesunku nuspėti, kad paskui motiną iš karietos išlips vyriausioji duktė. O iš devynių sidabrinių motinos grandinėlių galėjai suprasti, kad priklausome čia giminei. Atsargiai nulipau žemyn, bet į jo šypsena neatsakiau. Nepridera. Jis nepaleido mano rankos.

- Iskanas ak Honta-če jūsų paslaugoms. Kviečiu atsigaivinti prie tvenkinio. Tikriausiai per ilgą kelionę sušilote.

Vaikinas nusilenkė ir paleido mano ranką. Nieko netardamas išlaipino Aginą, bet išžengus Lehanai, nužvelgė jos plaukus, odą. Akis.

- Eime, Lehana. - Paėmiau seserį už rankos. - Tvenkinys ana ten. - Nenorėjau pasirodyti įžūli, tad nusilenkiau Iskanui. - Če.

Jis toliau šypsojosi, tarytum kiaurai mane permatydamas.

Nusitempiau Aginą su Lehana. Lehana dairėsi ir rijo viską akimis. Išsipuošusias moteris. Sodų takelius, nubarstytus sraigių kiautų šukėmis. Vazonus su kvepiančiomis gėlėmis, tarp kurių skraidžiojo didžiuliai sulig delnu drugeliai. Aplinkui čiurleno skaidraus krištolinio vandens fontanai, šešėlių metė didžiulių medžių - raivių - šakos. Motina nusekė mus per sodą, maloniai linksėdama kitoms harikų motinoms, vedančioms dukteris takeliais; man dingtelėjo, kad su savo spalvotais šilko švarkeliais atrodome kaip drugeliai.

Staiga parkas išplatėjo ir prieš akis atsivėrė rūmai ir perlamutrinis tvenkinys jų papėdėje. Lehana sustojo išpūtusi akis.

- Nenumaniau, kad rūmai šitokio dydžio, - sukuždėjo be žado.

Valdovo rūmai - didžiausias pastatas Karenokojoje, niekas nevaliotų įsivaizduoti nieko didingiau. Dviejų aukštų pastatas driekėsi per visą šiaurinę sodo dalį. Visoje šalyje tik šie rūmai buvo pastatyti iš raudono marmuro, atgabento iš Karenokojos gilumos. Stogo čerpės juodos, o į rūmus iš sodų vedė plačios arkinės dvivėrės durys su meistriškais aukso raižiniais. Rūmuose gyveno valdovas, jo žmonos, sugulovės, visi šimtas jo vaikų ir apie šimtą dvarininkų. Iš miesto gilumos rūmų nesimatė, todėl didžiama gyventojų tebuvo matę jų stogą ir nenutuokė, kaip atrodo pats pastatas.

Rūmai, kiek girdėjau, tebestovi ir dabar. Bet, žinoma, tušti ir apleisti.

Aplink tvenkinį stovėjo ilgi stalai, nukloti aukso gijomis siuvinėtu damastu, o ant jų išrikiuoti indai, kupini atvėsintų vaisių, ašočiai ledinės žaliosios arbatos, lėkštės cukrutų žiedlapių ir medumi žvilgančių pyragaičių. Lehana tik dairėsi į rūmus ir nuostabųjį parką, nevaliodama nė kąsnio praryti, bet mudvi su Agina šio to paragavome. Motina su keliomis draugėmis plepėjo, susėdusios ant suoliuko po palisandramedžiu, o mažos mergaitės nešiojo taures su gaiviaisiais

gėrimais. Staiga pastebėjau, kad prie Lehanos, besidairančios į rūmus, priėjo aukštas jaunuolis mėlynais ir baltais drabužiais. Tai Iskanas, tas įžulokas vaikinai, pasitikęs mus prie vartų. Pirštu į kažką parodė ir Lehana susižavėjusi nusijuokė. Motina suraukė antakius, o mudvi su Agina abi atsidusome.

- Aš ja pasirūpinsiu, - tariau ir nuskubėjau pas Lehana.

- Žiūrėk, Kabira, ten valdovės kambariai! - pasitiko mane sesuo. - Iskanas gyvena rūmuose. Sutinka valdovą beveik kasdien!

Iskanas šypsodamasis žvelgė į jos užsidegusį veidą. Ar tas vyrukas kada nors liausis šypsojėsis?

- Gal galėčiau aprodyti jums rūmus? Deja, į antrą aukštą patekti galima tik valdovui ir jo šeimai, bet ir pirmajame yra daugybė gražių kambarių.

- Kabira, būk gera, galim? - Lehana iš to jaudulio veik šokinėjo. Ramindama spustelėjau jai petį ir ji, regis, prisiminė, kaip dera elgtis harikai. Sustingo ir nudelbė žvilgsnį į žemę.

- Labai miela, kad pasiūlėte, čė. Bet dvi netekėjusios merginos... - nutrūkusi mintis nuslydo į sodo smėliuką. Neturėčiau jam priminti, kas mums pridera ir kas ne.

Jis apstulbęs pervėrė mane plačiomis rudomis akimis.

- Jokių būdu nesvajočiau vestis jūsų vienu! Mus, savaime suprantama, lydės mano auklė.

Lehana dirstelėjo į mane iš po tankių antakių. Suspaudusi lūpas pažvelgiau į Iskaną - vaikino akys žaismingai žybčiojo. Jis juokiasi iš manęs!

- Ką gi, gerai. Eime, Lehana.

Žengiau link laiptų, vedančių prie auksinių durų. Lehana cypdama šoko man įkandin. Valandėlę luktelėjome pavėsyje, po kruvinųjų sraigių raudonio baldakimu virš durų, netrukus Iskanas grįžo su sena baltai apsirengusia moterimi, įsitvėrusią jam į parankę. Ji niauriai mums linktelėjo, bet Iskanas senutės nepristatė. Tiesiog atlapojo vieną dvivėrių durų pusę ir dramatiškai mostelėjęs pakvietė mus vidun.

- Lyg čia būtų jo rūmai, - sukuždėjau Lehanai, bet ji neišgirdo: išsižiojusi spoksojo į marmurines vestibulio grindis ir nepakartojamais raštais ištapytus gobelenus ant kiekvienos sienos.

Auklė dūsuodama klestelėjo ant kėdės kampe, ir Iskanas man nusišypsojo.

- Kaip matote, čė, viskas čia kuo padoriausia.

Purkstelėjau nesumodama, ką atsakyti. Jis žengė prie Lehanos, sustojusios prie gobeleno, vaizduojančio laivą audroje, priešais žaliuojančią salą.

- Čia meistro Liau ak Tivė-či darbas.

Lehana išpūtė akis.

- Vadinasi, šiam gobelenui per šimtą metų!

- Valdovas savo kolekcijose turi ir dar senesnių lobių, - švelniai atsakė Iskanas ir Lehana nuraudo. Tuoju nuskubėjo prie kito gobeleno.

- Jūsų sesuo labai domisi menu. - Iskanas priėjo prie manęs.

Stypsojau sukryžjavusi rankas, paslėpusi delnus pažastyse. Mama mane tokią pamačiusi apstulbtų, mačiau, kaip senoji auklė susiraukia.

- Nesidomi. Jai paprasčiausiai žavu visa, kas gražu, iš aukso ar brangu. - Sušvelnėjau. - Bet mūsų tėvas pasirūpino suteikti visoms atžaloms klasikinį išsilavinimą.

- Pala, jūsų tėvas juk Malikas ak Sangui-čė. Jūsų žemės driekiasi į šiaurės vakarus, link Halimbergeno?

Linktelėjau, mėgindama paslėpti, kad jo išmanymas man padarė įspūdį.

- Tik ne taip giliai į kalnus. Tarp mūsų ir jų plyti dar kelios teritorijos. - Dirstelėjau į jo sidabru siuvinėtą apykaklę. - O koks jūsų vaidmuo dvare?

- Aš mūsų garbingojo vizirio Honto ak Lien-če sūnus.

Jau buvau besigręžianti link pietinių sienų gobelenų, bet sustingau kaip įbesta. Vizirio sūnus! O aš drįsau paniekinamai jam purkštauti! Tuojau pat ištraukiau rankas iš pažastų ir žemai nusilenkiau.

- Jūsų prakilnybe. Atleiskite. Aš...

Jis tik numojo ranka.

- Niekad neskubu atskleisti savo kilmės. Tada sužinau, ką žmonės iš tikrųjų apie mane mano.

Bemat sužiurau į jį, bet Iskano akys ir vėl žibėjo. Suspaudžiau lūpas.

- Arba išsiaiškinate, kas yra neišmanėliai ir jūsų neatpažįsta.

Pykau, kam mane pastatė į tokią nemalonią padėtį. Bet jam ši situacija pasirodė visai smagi ir, vedžiodamas mus po pilies meno lobius, man rodė ne mažiau dėmesio nei Lehanai. Jo žinios apie kiekvieną gražųjį paveikslą rodė neišsemiamos. Priešingai nei sesuo, aš išties domėjausi meno istorija, tad nori nenori klausiausi išpūtusi ausis. Kai nesišaipydavo, Iskanas buvo labai malonus. Pasakojo gyvai ir lengvai, tačiau mane erzino, kad elgiasi taip, lyg čia viskas priklausytų jam. Bet kai atsigręžęs į mane užsimastęs pasakojo nuostabią istoriją apie kokią nors nefrito skulptūrą, pagrobtą per karą, atrodė, kad visas jo dėmesys skirtas tik man. Tarytum būčiau svarbi. Lyg nuoširdžiai norėtų su manimi kalbėtis. Sunku nusukti žvilgsnį nuo jo tamsių akių. Kai galop išvedė mus atgal į saulėkaitą, atvėręs auksines duris netyčia prilietė mano ranką.

Po šio prisilietimo mano širdis dar ilgai nepaliovė daužytis.

Saulei leidžiantis išvažiavome. Tihė parlydėjo mus namo, o tėvas liko dar vienai dienai, užtvirtinti likusių prekybos sutarčių. Tihė važiavo pirma mūsų, kartu su keliais darbininkais vežimuose, o mums iš paskos jojo pora samdytų sargybinių. Traukdamos į priekį čiauškėjome neužsičiaupdamos, o pakeliui namo visos tylėjome. Lehana užmigo, pasidėjusi galvą motinai ant kelių, nespėjus nė išvažiuoti pro miesto vartus, o mudvi su Agina sėdėjome paskendusios kiekviena savo tyloje. Nežinau, apie ką ji galvojo, galbūt apie šilko audinių rites, sukrautas vežime prieky mūsų. O mano galva dūzgė nuo minčių apie klasikinius paveikslus, kuriuos iki šiol tebuvau regėjusi knygoje, apie aidinčias menes paausuotomis lubomis, Aukščiausiosios palaimos sosto menę, kurioje tvyro trijų šimtų metų rimtis. Bet kiekviename prisiminime šmėkščiojo ryškios akys ir šmaikšti šypsena. Atsilošiau į pagalvėles ir žvelgiau į visa apgaubusią tamsą.

Nuo tos dienos Iskanas nė akimirkos neapleido mano minčių.

Kitą dieną sugrįžo tėvas, patenkintas sėkminga prekyba, su pilnais kapšais pinigų ir pilnu skreitu istorijų apie visa, kas įvyko prieskonių turguje, ir prekeivius, su kuriais bendravo. Susėdome vakarieniauti sode, motina padengė stalą po baldakimu; tėvas apsilaižė riebaluotus pirštus, atsirėmė į pagalvėles, kurių tarnai buvo prikrovę ant žolės, ir patraukė gerą gurkšnį iš savo taurės.

- O mano mažosios dukrelės? Ar linksmi praleidote dieną?

Leidau Lehanai čiauškėti apie sodus ir rūmus, ir apie linksmą jaunuolį, kuris mums viską aprodė. Tėvas atidžiai ją stebėjo. Jos pasakojimui pagaliau išsisėmus, tėvas nuleido akis į savo taurę.

- Prieš iškeliaudamas namo sutikau jaunuolį. Jis paprašė leidimo aplankyti mano dukteris,

mat drauge su jomis praleido nuostabią dieną rūmuose.

Staigiai atsisukau į tėvą. Mūsų žvilgsniai susitiko.

- Taip ir pasakė - mano dukteris. Ar kuri nors jam simpatizuoja?

Lehana nuraudo ir nudelbė akis.

- Tėve, aš...

- Aišku, kad jis turi minty Lehana, - sumurmėjau. - Tik iš mandagumo sako, kad visas.

- Nepasakyčiau, kad tai labai mandagu, - atkirto tėvas. - Įprastai vyras pasisako, kuri šeimos dukterį patraukė jo akį.

- Man įdomiau buvo patys rūmai, - pripažino Lehana. - Bet ir jis mielas.

- Lehana dar labai jauna, vyre, - tarė motina ir pripildė tėvo taure. - Vos keturiolikos.

- Ką jam atsakei? - paklausiau kaip įmanydama atsainiau.

- Kad yra laukiamas. - Motina pervėrė tėvą piktu žvilgsniu ir jis gūžtelėjo pečiais: - Jis - vizirio sūnus. Neturiu teisės jam atsakyti.

- Man regis, - karčiai tarstelėjau, - Iskanui niekas nieko nėra atsakęs. Niekados.

Pasilenkusi paėmiau datulę, slėpdama išraudusius skruostus. Akyloji Agina pažvelgė į mane. Vengiau jos akių. Sesuo atsigrėžė į tėvą.

- Laukiu nesulaukiu pasiūti ką nors iš to šafrano spalvos šilko, tėve. Iš kur jis, sakei, atkeliavęs?

- Iš Herako. Žinok, nemažai kas man pavydėjo šio pirkinio! Bet su tuo pirkliau prekiauju jau keletą metų. Gauna nemažą dalį mūsų derliaus už gerą kainą. Mainais parduoda man Herako šilko. Ši medžiaga nepaprastai geidžiama, ją eksportuoja labai mažais kiekiais. Pati valdovė neturi tokių retų audinių siuvimui, kaip tu, Agina!

Agina nusijuokė.

- Tarsi valdovė pati siūtųsi sukneles, tėve! Tu tikras šmaikštuolis.

Slapčia šypstelėjau jai su dėkingumu. Kalba pakrypo nuo Iskano prie audinių.

L

Ateinančias savaites atidžiai stebėjau dvi širdis: savąją ir Lehanos. Nepaprastai stebėjausi dėl to, kas dėjosi su maniške. Sutikau šitokį erzinantį, savimylą jaunuolį, kuris, negana viso to, išreiškė susidomėjimą mano seserimi. Kodėl nevaliojau išmesti jo iš galvos? Kodėl ištisas dienas galvojau apie jo akis ir šypseną, o naktimis sapnavau jo rankas ir lūpas? Dar niekad nebuvau įsimylėjusi. Mudvi su Agina krizendavome iš kai kurių kaimynų berniukų, bet juk tik žaidėme suaugusias. Panašiai, kaip vaikai kepa smėlio pyragus, prieš imdamiesi tikrų miltų, medaus ir cinamono.

Kad ir kaip stengiausi išmesti jį iš galvos, teko pripažinti - kepu pyragą iš tikrų tikriausio medaus ir cinamono.

Apie Lehanos jausmus spręsti sunkiau. Apie Iskaną sesuo nekalbėjo, bet aš juk irgi. Apie mūsų vizitą į rūmus užsiminė tik sykį - ir tai kalbėdama apie nefrito sostą, o ne jį mums aprodžiusį vaikiną.

Buvau beveik tikra, kad jos širdis vis dar kepa smėlio pyragus. Bet manęs tai neramino. Tokie kaip Iskanas yra pratę gauti, ko užsigėdžia, o mano sesuo - gražiausia mergina visoje Renko apygardoje.

Iskanas nieko nepranešęs atjojo raitas vieną karščiausio vasaros mėnesio vakarą. Motina ir tėvas priėmė jį kaip seną draugą. Tarytum būtų visai įprasta, kad mus lanko vizirio sūnus. Tarnai lakstė pirmyn atgal, nešini sidabro padėklais, nukrautais datulėmis, cukruotais migdolais, saldžiais ryžių paplotėliais, sulaistytais rožių vandeniu, atšaldyta arbata ir pagal mano močiutės receptą acte užmarinuotomis slyvomis.

Vaikystėje dievinau tas slyvas. Močiutė prieš mirdama spėjo išmokyti mane, kaip jas gaminti. Beveik prinokusias slyvas reikia užtaisyti actu, cukrumi ir gausybe prieskonių. Jos valgomos karščiausiais mėnesiais, mat actas, anot senolių išminties, atvėsina kūną. Visad naudodavome šviežius prieskonius: cinamono žievę tiesiai nuo medžio, etsių ankštis, dar drėgnas nuo vaisiaus minkštimo. Atsikandus slyvos, nuo stipraus acto net akys apašaroja, liežuvį kutena saldumas, o gomurį nutvilko prieskonių aitrumas.

Seniai valgiau marinuotų slyvų.

Mūsų, dukterų, niekas nekviatė į pavėsio kambarį, kuriame tėvas, motina ir Tihė linksmino mūsų svečią. Pavėsio kambarys buvo šiaurinėje namo dalyje, iš lauko ant jo šešėlį metė kalva. Per didžiuosius vasaros karščius čia būdavo vėsiausia. Lehana, Agina ir aš sėdėjome prie siuvinių ir vos nustygom iš smalsumo. Negirdėjome, apie ką jie kalba, bet kartkartėmis iki vidinio kiemo, kuriame sėdėjome, ataidėdavo smarkus tėvo juokas.

Nusileidus sutemoms, tėvas pasišaukė savo muzikantus ir netrukus aplink mus suskambo šiugždi cinos melodija ir švelnūs tilano tonai. Šyptelėjau savo siuviniui. Ne visi harikos turi nuosavų muzikantų. Mums nėra ko gėdytis, net prieš vizirio sūnų.

Mėgstamiausias tėvo tarnas Aikonas atėjo mūsų pašaukti, kai šilkinis vakaras visai sutemo. Pasidėjome siuvinius prie žibalių lempų, pataisiau Lehanai apykaklę. Mums pakilus, Agina nubraukė man nuo smilkinio išsprūdusią sruogą.

– Džiaugiuosi, kad pasipuošei dangaus mėlio švarkeliu, Kabira. Su juo atro dai kaip gėlė.

Stumtelėjau Lehana pirmą savęs.

– Koks skirtumas, – sumurmėjau džiaugdama si, kad tamsoje nesimato, kaip nuraudau.

Motina, tėvas, Tihė ir Iskanas sėdėjo prie ilgo raudonmedžio stalo pavėsio kambaryje, spindinčių lempų apsupty. Pro atvirus langus ir duris sruvo vėsus vakaro vėjelis. Kvepėjo lempų žibalu ir maistu, nors stalas jau nudengtas, ant jo beliko tik taurės su šalta arbata. Mes, dukterys, atsiklaupėme ant vilnonio kilimo pagarbiu atstumu nuo svečio.

– Jau pažįstate mano dukteris, garbingasis svety. – Tėvas mostelėjo į visas iš eilės. – Vyriausioji Kabira, mano pagalbininkė Agina ir jaunėlė Lehana.

Klūpėjau nuleidusi galvą, bet dirstelėjau į jį akies krašteliu. Iskanas nužvelgė mus visas ir kiek ilgiau stabtelėjo prie Lehanos. Nors manęs tai ir nenustebino, vis tiek teko nuryti sukilusius jausmus. Agina greta manęs tyliai atsiduso.

– Mergaitės, jau vėlu, mūsų svečiui nebedera tokią valandą joti į sostinę. Šiąnakt liks pas mus. Kabira.

Pakėliau akis. Tėvas pasikasė barzdą.

– Mes su Tihe iš pat ryto turime susitikti su šiauriniais kaimynais. Iki mums grįžtant, jūsų motina Iskanui-če aprodys mūsų valdas, palaikykite jiedviem draugiją.

– Taip, tėve, – atsakiau ir nusilenkiau.

Iskanas pažvelgė į mane su ta pačia žaisminga šypsenele. Tiesia nugara drąsiai sutikau jo žvilgsnį. Jis niekad nesužinos, kaip mane veikia.

Kitą rytą Agina nenorėjo palikti savo siuvinio.

- Man vienintelei iš šio susitikimo visai jokios naudos, - tarė šelmiškai. - Judvi su Lehana puikiausiai užimsite mūsų didį svečią.

Nesugalvojau, ką jai atsakyti, tad tik purkštelėjau ir nusitempiau Lehana laiptais žemyn. Motina su Iskanu tyliai šnekučiuodamiesi laukė mūsų vidiniame kieme.

- Mano damos. - Mums priėjus Iskanas galantiškai nusilenkė ir išsitiesęs nusišypsojo. Šiandien buvo pasipuošęs tamsiai mėlynu švarku ir sniego baltumo kelnėmis. - Taip nekantravau leistis su jumis į šią ekspediciją, kad vos bluostą sudėjau.

Bematant nuraudau ir įsikandau į žandą. Ar jis permato mane kiaurai? Juk aš šiąnakt išties nevaliojau užmigti. Vien nuo to jausmo, kad jis guli tame pačiame name, širdis daužėsi kaip patrakusi.

- Pone. - Nusilenkiau, Lehana - man įkandin. Šįryt abi pasidabinome žaliai, ji - šviesiu jaunos žolės atspalviu, o aš tamsiausia samanų žalia. Ryte nepaprastai kruopščiai sušukavau jai plaukus. Agina lygiai taip pat kruopščiai surišo manusius.

- Man didelė garbė aprodyti jums mūsų kuklias žemes, - tarė mama.

Išėjome pro vartus ilgojoje sienoje, juosiančioje vidinį kiemą iš šiaurės. Žolė buvo vis dar drėgna nuo rasos. Iskanas ėjo greta manęs, o Lehana - atsilikusi kelis žingsnius.

Rytas buvo malonus. Iskanas atidžiai klausėsi ir uždavinėjo protingus klausimus apie mūsų ūkį, ką auginame, kiek turime darbininkų ir tarnų, apie mūsų protėvius ir tradicijas. Retai kada pasitaikydavo matyti motiną tokią šnekią ir linksmą, ji dažniausiai patikėdavo žodį tėvui, o vaikams dalindavo įspėjimus ir gerus patarimus. Tačiau šį sykį atskleidė, kiek daug išmananti apie ūkio reikalus ir jame auginamas gėles. Iskanas žavėjosi motinos žolelių lysvėmis ir gėlynais, tad ji nepaprastai pralinksmėjo, o jam pažadėjus pasidalinti paties valdovo sodinukais, nė nebesumojo, kaip išreikšti dėkingumą.

Iskanas kantriai klausėsi mamos pasakojimų. Kartkartėmis ir man užduodavo kokį klausimą arba prajuokindavo savo komenterais. Bet daugiausia dairėsi į Lehana. Prisiminiau, kad panašiai elgėsi ir rūmuose. Lehanai vos keturiolika, ji dar nelabai turi ką pasakyti. Su manimi kalbėtis įdomiau. Tačiau mano sesuo kur kas gražesnė. Man gėlė širdį, bet pamažu pripratau prie to skausmo. Aš ne pirma mergina, kuriai šitaip nutinka. Praeis, vieną dieną koks nors jaunuolis apsilankys mūsų ūkyje dėl manęs - galbūt jį išvydusi neužuosiu cinamono ir medaus, bet susigyvensiu.

Tėvui su Tihe grįžus, mes buvome nusiūstos atgal prie rankdarbių, o Iskanas, prieš iškeliaudamas atgal į Areką, pavalgė su vyrais lengvus pietus. Tihė mus susirado sode, po baldakimu palinkusias prie kaligrafijos.

- Nepakartojamas vyras, tas Iskanas ak Honta-če, - tarė brolis, klestelėjęs prie Aginos kojų. Neva tai netyčia stuktelėjo jai per ranką ir jos plunksna nuslydo pergamentu. Sesuo atsiduso, o Tihė išsišiepė. - Žinojot, kad jis jau sykį jojo į mūšį? Kartu su vyriausiuoju valdovo sūnumi, kai reikėjo nuslopinti sujudimus Nernajoje. Kaip tik Iskano strategija padėjo jiems laimėti mūšį.

- Tai jau tikrai, - karčiai pratariau ir skubiai nuleidau plunksną, kad Tihė nesugadintų ir mano pergamento. Jis mėgo paerzinti mus, seseris, tačiau iškilus ginčui visad stojo mūsų pusėn.

- Ką nori pasakyti? - Tihė išsitiesė kaip ilgas ant pagalvėlių ir prisimerkęs pažvelgė į vaiskų vasaros dangų. Per pastaruosius metus nepaprastai išstypo, praaugo tėvą. Vos daugiau nei metais jaunesnis už mane ir toks pats susireikšminęs kaip Iskanas.

- Tiesiog kad Iskanas panašus į tokį, kuris sau prisiimtų laurus už visas sėkmes, bet jei kas nors nepasisektų, suverstų kaltę kam nors kitam.

Agina nusijuokė, bet Tihė sviedė į mane pagalvėlę – gerai, kad pasidėjau tą plunksną.

– Mergaitės nieko nesupranta, – paerzino jis. – Iskanas vadovauti mūšiu mokėsi nuo pat vaikystės. Jis – vizirio dešinioji ranka, kad ir kas vyksta rūmuose, Iskanas visur dalyvauja ir viską žino. Jis – pačiame veiksmo sūkury. O ne pamirštas sudūlėjusiam prieskonių ūky kaip aš. Kai kitąsyk kils karas, josiu ir aš!

– Negi manai, kad Iskanas kovėsi tikrame mūšyje? Jiedu su valdovo sūnumi sėdėjo palapinėje atstu nuo mūšio lauko, gėrė vyną ir žaidė počasį.

Agina linksmai sužiuro į mane:

– Ditirambų jam tikrai negiedi.

– Kodėl turėčiau? Susireikšminę jaunuoliai visi vienodi, nesvarbu, vizirio sūnus ar prieskonių pirklio. – Atsistojau. – Pavargau rašyti. Gal verčiau pasiplanuokime naujų švarkelių? Norėčiau vieno iš to šafrano spalvos šilko.

Vos prabilus apie drabužius ir siuvimą, Tihė mus paliko ir niekas tą dieną nebeminėjo Iskano. Tačiau jo balsas ir toliau aidėjo mano ausyse. Su kiekvienu dūžiu širdis giedojo, vėl ir vėl. Iskanas. Iskanas.

Iskanas.

Po pirmojo vizito Iskanas ėmė mus lankyti reguliariai ir netrukus visi apsipratome prie jo viešnagių. Atjodavo vakare, baigęs darbus dvare, ir praleisdavo vakarą su tėvu, motina ir Tihe. Kitą dieną, tėvui su Tihe užsiėmus ūkio reikalais, jam draugiją palaikėme mes su motina ir seserimis. Kartais vaikštinėdavome po valdas arba netoliese besidriekiančiose prieskonių giraitėse. Jei būdavo per karšta, likdavome viduje: Iskanas žiūrėdavo, kaip siuvame ar užsiimame kitais prideramais darbeliais, ir visi šnekučiuodavomės arba klausydavome tėvo muzikantų. Ilgainiui pripratau prie skausmo, kuris tvilkė širdį šių pasimatymų metu. Agina liovėsi traukti mane per dantį. Net ir ji puikiai matė, kaip Iskanas žiūri į mūsų jaunėlę seserį. Vienintelė Lehana Iskano simpatijos nepastebėjo ir nepaisė. Žinoma, jai patiko rodomas dėmesys, tačiau į Iskaną žiūrėjo panašiai kaip į Tihę: su seserišku švelnumu. O jam, nepaisant vyriško išdidumo, o gal kaip tik dėl jo, to nepakako. Todėl ir toliau mus lankė, bet vis nežengė lemtingo žingsnio ir neprašė Lehanos rankos.

– Jis primena atsargų prekybininką, kuris maigo kapšiukus, uosto cinamono žievę, bet niekaip neapsisprendžia, ar pirkti, – vieną vakarą, Iskanui išjojus atgal į sostinę, tarė tėvas. Iskaną tėvas mėgo ir laukė jo apsilankymų, bet kartu irzo, kad šis vis neina prie reikalo.

Sėdėjome pavėsio kambaryje, aplink žibalines lempas sparnus svilino drugiai. Lehana išraudusi nuslinko į kitą kambario galą, papildyti lempų žibalu. Žinojo, kad tėvas kalba apie ją, ir nemėgo, kai buvo aptarinėjama jos ateitis.

– Žinai, kaip tiems prekybininkams dažniausiai baigiasi, – atitarė motina ir nukirpo savo rankdarbio siūlą. – Pražiopso geriausius sandorius.

Tėvas užsidegė pypkę ir susimąstęs patraukė dūmo.

– Tu teisi, Esiko. Tačiau kol kas niekas kitas nieko nepasiūlė.

– Ne, bet ji dar tokia jauna. Manau, didžiumai mūsų draugų atrodo nepadoru siūlyti savo sūnus už jauniausios dukters, kai dvi vyresnėlės dar namie.

Mudvi su Agina susižvalgėme. Nebuvo ką pridurti. Aginai dar tik šešiolika, dar tik tik prisirpusi santuokai, o štai man jau beveik dvidešimt. Dar niekas nepaprašė mano rankos. Dar niekas neprašė mano rankos.

– Ką gi, nėra didelės skubos. Lehana dar spės subręsti. Matyt, čia mano vidinis prieskonių

pirklys trokšta kuo greičiau užtvirtinti sandėrį.

Motina su tėvu daug sykių kamantinėjo, ką Lehana mano apie Iskaną, bet ji teišspaudė, kad jis „mielas“. Tėvai nenorėjo dukters tekinti prieš jos valią, tačiau ir neatrodė, kad ji būtų prieš. Tad taip ir paliko. O aš nusprendžiau, kad metas mano širdžiai liautis kvailiojus.

Po dešimties dienų Iskanas atjojo vėl. Tačiau namus rado beveik tuščius. Tėvas su Tihe iškeliavo į pietus pirkti naujų bao prieskonių sodinukų, mat mūsų derlių nuniokojo nuožmi vasaros kaitra. Didysis karštis palengva nuslūgo, po kokio pusmėnesio užeis rudens liūtys. Tinkamiausias metas atsodinti prieskonių giraites. Agina išvažiavo pas tetą padėti siūti nuotakos suknelės jos vyriausiajai dukteriai, mūsų pusseserei Neikai. Ji ruošėsi ištekėti vos praėjus rudens liūtimis. Lehana pasigavo bjaurų vasarinį peršalimą ir gulėjo lovoje, tad visos namų tarnaitės šokinėjo aplink ją su karštais ir šaltais gėrimais, kompresais ir naminiais vaistais. Tad tą vakarą saulėtajame kambaryje sėdėjome tik mudvi su motina. Ji siuvinėjo apykaklę Lehanai (negalėjau nepastebėti, kad siuvinys atrodė kaip skirtas nuotakos suknelei), o aš balsu skaičiau iš Haongo ak Siše-ču mokymų knygos. Jis visados buvo mano mėgstamiausias iš devynių mokytojų, mat supina filosofiją su istorija. Priėjus trečiąjį pergamentą, duris pravėrė Aikonas ir įleido Iskaną. Ėmiau sukti pergamentą, bet Iskanas mostelėjo ranka ir mane sustabdė.

– Prašau, dėl manęs nesustokit, – nusišypsojo.

Motina palinko prie siuvinio, o aš dvejojau nusitvėrusi pergamento. Atrodė, kad jis kaip visad iš manęs šaiposi, bet nejaugi taip elgtųsi ir prie motinos? Iskanas sukryžiaęs kojas atsisėdo ant sau įprastos pagalvėlės ir raginamai pažvelgė į mane. Man suspurdėjo širdis, susiraukus išvyniojau Haongą ir ėmiau skaityti.

Iskanas atidžiai klausėsi viso trečio ir ketvirto pergamentų, o man sustojus atsigerti šaltos arbatos, paklausė, kur visa šeimyna. Leidau motinai atsakyti. Kol ji pasakojo, kad Lehana atgulė, atidžiai stebėjau Iskano veidą. Jis mandagiai paklausė, kaip ji jaučiasi ir ar galėtų kuo nors padėti, bet jo akyse ir veide neįžvelgiau nė lašo susirūpinimo. Leidau širdžiai smarkiau suspurdėti. Kita vertus, dėl vasarinio peršalimo ir nėra ko nerimauti.

Paskui Iskanas atsisuko į mane.

– Tuomet rytoj laiką leisime tik mudu du, Kabira-čo. Ko prasimanome?

Nulenkiau galvą ir apsimėčiau susitelkusi į sukamą pergamentą.

– Gali parodyti Iskanui-če upelę, Kabira. – Mama padėjo siuvinį į šalį.

– Rūsį? Regis, nepasakojai apie jį, čo?

Niekados nerodžiau Iskanui upelės. Tai ne oaki – uždrausta. Upelė šventa. Visos Karenokijos apygardos pastatytos aplink šventas vietas: kalną, upę arba, kaip Renko apygardoje – upelę.

– Mūsų šeima – šventosios Renko Anji upelės sergėtoja, – nenoromis atsakiau. Kaip ir tikėjausi, Iskanas linksmai nusijuokė.

– Esu girdėjęs apie Anji. Auklė sekdamo apie ją pasakas, kai buvau berniukas.

– Upelė – tikrai ne pasaka, – karčiai atrėžiau.

– Neabejoju. – Iskanas atsilošė, akivaizdžiai mėgaudamasis mano reakcija. – Bet retas kuris ją tebelaiko šventa.

– Senasis tikėjimas Karenokojoje beveik išnyko, – tarė motina. – Bet įvairiausios tradicijos išliko. Mano vyro motina kruopščiai prižiūrėjo ir puoselėjo upelę, kaip ir visos kitos vyro giminės kartos. Ji išmokė mūsų vyriausiąją dukterį pratęsti šią tradiciją.

Susiraukiau: man nepatiko, kad motina visa tai pasakoja svetimam žmogui. Kita vertus, upelė nėra slapta, be to, ne paslaptis, kad esu jos sergėtoja. Tačiau to, ko mane išmokino tėvo

motina, niekas kitas nežinojo. Todėl taip lengvai numojo ranka į Anji svarbą. Ypač motina tikėjo, kad tėvo motina per daug įsikibusi praeities, ją erzino, kad verčia mane tiek mokytis ir kiekvieną vakarą eiti prie upelės. Jai rodėsi, kad taip nepridera. Seni prietarai. Motina buvo praktiška moteris. Suprato tai, ką regėjo savo akimis ir galėjo paliesti, bet abstrakcijos jai atrodė bevertės.

Ji nesuvokė, kad didžiama viso, ką regi ir liečia savo pačios namuose, gyvuoja kaip tik Anji dėka. Nenumanė, kad upelė lemia mūsų derlių, sveikatą ir laimę.

- Man būtų garbė pamatyti jūsų šventąją vietą, - tarė Iskanas ir lengvai nusilenkė man. - Rytoj auštant?

Žinojo, kad rytais keliuosi anksti. Susimąščiau. Mėnesiena priešpildė, vos po kelių dienų patekės pilnatis. Anji stipri ir gaivališka. Kodėl ne? Gal pavyks įkristi šiam arogantiškam jaunuoliui bent lašą nuolankumo. Tuojau pat pamirš visą savo nepatiklumą!

Užvožiau pergamentų skrynios dangtį.

- Kaip pagedaujate, čė. - Nusišypsojau Iskanui ir tik šiam kilstelėjus antakius supratau, kad pirmąsyk mato mane besišypsančią.

Kitą rytą susitikome prie tako, vedančio link upelės. Pasiėmiau šluotą, dubenėlį, ąsotėlį vandens ir ištikimiausią tėvo tarną Aikoną, mat neturėjau teisės viena vaikščioti su vyru, nepriklausančiu šeimai. Iskanas žvelgė į Areką: miesto stogai ir kaminų dūmai mirgėjo ryto rūke nelyg tolimas miražas. Esu tikra, nekantrauja. Švaisto laiką su manimi, senmerge, bet tik ir svajoja sugrįžti į rūmus ir... veikti, kad ir ką jis ten veikia. Žavėti jaunas mergeles ar šveisti valdovui batus. Taip niekad ir nepapasakojo, kokios jo pareigos dvare, bet su malonumu laidė užuominas, kad jo darbas be galo svarbus ir vertinamas. Žengiau tiesiai pro jį.

- Sekit paskui mane, - tariau, užuot pasisveikinusi. Šitaip elgtis stačiai pasibaisėtina, ypač su tokio rango svečiu. Bet Iskanas kažkodėl mane beprotiškai erzino.

Jis nuskubėjo paskui mane keliuku, vingiuojančiu į kalną už mūsų ūkio. Vasaraėjo į pabaigą, žolė jau išdžiūvusi. Kalnas rudas ir apmiręs, tuojau pat apdulkėjo batai. Baisieji karščiai nuslūgo, netrukus prapliups rudens liūtys. Pagavau save viliantis, kad liūtys palauktų, kol spėsiu parodyti Iskanui iš kur kojos dygsta.

Priėjome prie posūkio, kur keliukas krypsta į kairę, ir patraukėme tolyn, link katakombų kalvos viršūnėje. Ten pasukau į dešinę, veik nematomu šnarančios sausos žolės takučiu, vedančiu į kitą kalvos pusę. Batai patamsėjo nuo rasos.

- Kaip skubi, čo, - pūkštė Iskanas.

Jis ne toks, kaip jaunuoliai iš ūkių - pratę prie ilgų žygių ir sunkaus darbo. Rūmų šunelis, štai kas jis. Pratęs prie skanėstų ir glamonių, ir nieko daugiau. Puikiai tą supratau. Tai kodėl man taip spurda širdis, girdint jo balsą už nugaros? Kodėl nuo minties, kad visą rytą praleisime vienu du, skriejau lengvai it paukštė?

Kai apėjome kalvą ir priartėjome prie tarpeklio, atsigrėžiau.

- Aikonai, palauk čia.

Aikonas suraukė nugairintą kaktą, bet nieko nesakė. Raminamai nusišypsojau.

- Būsime prie upelės. Jei prireiks, pasišauksiu tave.

Iskanas suplojo rankomis.

- Čo, meldžiu. Būdama su manimi nieko nesibaimink.

Suspaudžiau lūpas ir pervėriau jį akimis. Iskanas išsišiepė.

- Esame šventoje vietoje, čė, elkitės pagarbiau.

Jis nutaisė deramai dorovingą veidą ir linktelėjo. Paskutinį galiukąėjome tylėdami. Tarpekli

labai sunku įžiūrėti, kol neatsiveria tiesiai tau po kojomis. Nesigirdi vandens čiurlenimo, tarpekliis kaip tamsus, siauras randas įsirežė į rytinį kalvos šlaitą. Žengiau prie tarpeklio grotos, o vizirio sūnus Iskanas – man įkandin.

Į veidą plūstelėjo tarpeklio vėsa, užuodžiau upelės vandens kvapą ir nurimau. Noslūgo visas susierzinimas ir širdies virpesiai. Motina gali sakyti, ką panorėjusi, bet ši upelė tikrai šventa. Senovinė aukojimo dievams ir gamtiškosios harmonijos vieta. Kas kartą čia atėjusi tą pajusdavau ir nesupratau, kodėl to nejaučia kiti. Giliai įkvėpiau ir leidausi užliejama ramybės. Tada įžengiau į grotą.

Anji tekėjo grotos gilumoje. Uola stūksojo plika, prietemoje niekas neaugo, tik šilko švelnumo samanų, žalios ir šviežios net dabar, po tokios ilgos sausros. Šaltinis tyvuliavo nelyginant veidrodis, ne didesnis nei du džiūti išskleisti šilkiniai šaliai. Jį juosė kažkieno dar prieš kelias kartas išdėstyti balti akmenys. Vėjas vidun įpūtė kelis nuvytusius lapus, tad kruopščiai juos iššlaviau su šluota, kurią buvau atsinešusi. Vienas lapas plūduriavo ant upelės paviršiaus, prieš nuimdama jį sumurmėjau iš tėvo motinos išmokus žodžius. Mirčiai nevalia sutepti šventojo vandens. Panardinusi pirštų galiukus, kaip visad nustebau, koks ledinis upelės vanduo. Pasilenkusi išvydau savo pačios atspindį ramiame vandens paviršiuje. Kartais vandenyje gali išvysti ir šį tą daugiau. Ateities įvykius. Arba tai, kas jau nutikę praeityje.

Staiga prie mano veido išdygo dar vienas ir aš sustingau. Akimirka buvau visiškai pamiršusi, kad čia esu su Iskanu.

– Labai didinga. Ir ta vėsa tokia maloni.

Išsitiesiau. Skruostai degė.

– Anji gali ne tik atvėsinti. – Išitraukiau ąsotėlį ir parodžiau jam. – Čia paprastas vanduo iš šulinio ūkyje. – Ištraukiau kaištį ir gurkstelėjau. – Nuodų nepripyliau, matot?

Iskanas linksmai kilstelėjo antakius, bet nieko nesakė. Pasilenkiau, sukuždėjau padėką Anji ir prisėmiau dubenį šalto jos vandens. Paskui žengiau prie grotos žiočių. Akis užkliuvo už dviejų usnių prie pat uolos, jos buvo visai sausos ir nuvytusios. Iškeliau dubenį, kad Iskanas matytų, ką darau, ir lėtai, atsargiai supyliau vandenį ant usnies, augančios labiau į rytus, o sausa žemė sugėrė kiekvieną lašelį. Usnį, augančią į rytus nuo grotos, palaisčiau paprastu šulinio vandeniu. Iskanas stovėjo atsirėmęs į uolą, sukryžiuavęs rankas ant krūtinės.

– Štai. Susitikime čia po trijų naktų, per pilnatį.

Tvirtai užspaudžiau ąsočio kaištį, apsigrėžiau ir nužengiau kalvos šlaitu, nelaukdama Iskano reakcijos. Aikonas nutaisęs rimtą veidą laukė prie posūkio. Man prakaitavo delnai ir trūko oro. Ką aš padariau? Užkliuvau už akmens ir Aikonas sugriebė mane, kad neparpulčiau. Pakviečiau vyrą, vyrą, už kurio mano tėvai ruošiasi leisti mano pačios seserį, pakviečiau susitikti čia naktį. Vieni du. Žinojau, kad šįsyk nieko drauge nekviesiu. Žinojau, kad susitiksiu su Iskanu viena, ir man iš gėdos liepsnojo žandai. Bet neapsigalvojau.

Ateinančias tris dienas buvau pavyzdinga dukterė ir sesuo. Slaugiau Lehaną, kuri, nors karštinė noslūgo, buvo išsekusi ir silpna. Padėjau motinai su visais namų ruošos darbais. Pilkapyje aukojau protėvių dvasioms. Patarnavau tėvui ir Tihei, kai šie grįždavo namo pavargę po ilgų kelionių, sunerimę, kad šiemet labai išaugo biao sodinukų kainos. Triūšiau idant negalvočiau, ką padariau. Ką ruošiausi daryti.

Pilnatis patekėjo skaisti, be debesėlio. Sėdėjau savo kambaryje ir laukiau, kol visi namai sumigs. Tik gerokai po vidurnakčio išdrįsau išsėlinti laukan.

Paslaptingi paukščiai giedojo krūmuose aplink kalvą, man žengiant pažįstamu šlaito keliuku.